

THEATER

Toneelgroep Amsterdam Glazen speelgoed

★★★★★

Er was een tijd waarin jongens ervan droomden op avontuur te gaan bij de koopvaardij. Waarin moeders jongemannen voor het diner uitnodigden om hen aan hun ongetrouwde dochters voor te stellen.

Al liggen die tijden al even achter ons, het toneelstuk 'Glazen speelgoed' zit vol met dat soort ouderwetsheden. Het is de vraag waarom Ivo van Hove, directeur van Toneelgroep Amsterdam, de Amerikaanse regisseur Sam Gold vroeg juist dit stuk van de Amerikaanse toneelschrijver Tennessee Williams uit 1945 te komen regisseren.

Tom onderhoudt met zijn werk in een schoenmagazijn zijn alleenstaande moeder en zijn kreupele zusje Laura, maar zou liever meeslepende avonturen beleven. Laura leeft teruggetrokken in haar eigen kinderlijke wereld. Moeder Amanda wil bijna obsessief het beste voor haar kinderen en nodigt daarom via Tom een jongen uit om zo Laura aan een goede man te helpen. Het loopt uit op een teleurstelling. Bijzonder dramatisch zijn de gebeurtenissen in 'Glazen speelgoed' kortom niet. Een potentieel gevaar is dat een regisseur bij gebrek aan

drama zijn acteurs dat drama dan maar laat spelen door oplopende emoties eens even flink aan te zetten. Met alle sentimentaliteit van dien. Gold zag die valkuil en laat zijn vier acteurs hun personages ietwat uitvergroot en met een zekere ironie acteren, alsof ze weten dat ze toneel staan te spelen. Chris Nietvelt maakt van de bemoeizuchtige spraakwatervallen van Amanda uitgesponnen komische acts en Harm Duco Schut van aanbiddert Jim een net te beleefde, net te luidruchtige en net te arrogante jongen met een overdreven glimlach. Eelco Smits en Hélène Devos spelen hun rollen als broer en zus met een zekere afstandelijkheid.

Met die speelstijl houdt Gold inderdaad de sentimentaliteit buiten de deur, maar ook het kleine beetje drama dat wel in 'Glazen speelgoed' zit. Hij maakt het de acteurs moeilijk om de meer onuitgesproken lagen van hun personages te vinden: waarom zoekt Tom naar avontuur? Waarom is Laura ziekelijk verlegen? En moeder zo bemoeizuchtig? De regie van Gold is nogal slordig en weinig doordacht. Zo lijkt de – gespeelde, niet zichtbare – deur van het appartement zich per scène op een andere plaats te bevinden. Zonder strakke regie, zonder drama en zonder een beetje begrip voor waarom deze personages doen wat ze doen, is 'Glazen speelgoed' een nogal belegen stuk uit een andere tijd.

ROBERT VAN HEUVEN

Eelco Smits en Chris Nietvelt in 'Glazen speelgoed'. FOTO SANNE PEPPER